

Indholdsfortegnelse

2.	Generelt.....	2
3.3	De unges værelser.....	3
3.5	Motionsrum.....	3
3.10	Udendørsarealer, personaleafsnittet mv.....	4
3.11	Isolationsrum.....	4
3.12	Personaleforhold mv.....	5
4.	Belægning og klientel mv.....	7
5.	Beskæftigelse og undervisning – lommepenge/arbejdspenge.....	7
6.	Fritidsaktiviteter og fællesskab.....	10
7.1	Besøg.....	13
7.2	Telefonering.....	20
7.3	Udgang.....	20
8.	Euforiserende stoffer mv.....	21
9.	Vold mv.....	23
10.	Købmandshandel.....	24
11.	Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.....	25
12.	Tilsyn.....	25
13.	Gennemgang af konkrete sager.....	28
13.1	Retsgrundlaget.....	28
13.2	Anvendelse af skemaer mv.....	28
13.3	Lidt om sagerne.....	29
13.4	Skematilførte indgreb (bekendtgørelsens § 18 (nu § 26)).....	31
13.5	Indberetninger (bekendtgørelsens § 19).....	33
13.6	Isolation.....	37
13.7	Amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen.....	40
15.	Opfølgning.....	41
16.	Underretning.....	42

Den 11. august 2006 afgav jeg endelig rapport om inspektionen den 6. oktober 2005 af den sikrede institution Bakkegården. I rapporten bad jeg Bakkegården, Vestsjællands Amt og Socialministeriet om oplysninger mv. vedrørende nærmere angivne forhold.

Jeg modtog i den anledning udtalelser af 29. august 2006, 4. december 2006 og 10. september 2007 (alle med bilag) fra Bakkegården, Vestsjællands Amt og Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet). Ministeriets udtalelse er bl.a. vedlagt et notat af 6. marts 2007 fra Datatilsynet (vedrørende pkt. 3.12).

Jeg skal herefter meddele følgende:

2. Generelt

Jeg omtalte i rapporten at Bakkegården i henhold til samarbejdsaftale med Statsfængslet i Jyderup modtager en del unge som anbringes efter straffuldbyrdslovens § 78, stk. 2, og jeg bad Bakkegården om at oplyse i hvilken udstrækning aftalen bliver anvendt.

Bakkegården har oplyst at der fra den 1. januar 2005 og frem til nu [dvs. august 2006; min bemærkning] har været 19 afsonere, og at alle har været omfattet af aftalen.

Dette har jeg noteret mig.

Jeg noterede mig i rapporten Bakkegårdens tal for gennemsnitlig opholdstid/antal anbringelser for 2004 og bad om de tilsvarende tal for 2005.

Bakkegården har hertil oplyst:

”De pågældende oplysninger vedrører den gennemsnitlige opholdstid siden institutionens start. Og er udregnet på baggrund af de indberettede tal i Amtsrådsforeningens årlige statistik for de sikrede døgninstitutioner. For 2005 drejer det sig om 188 anbringelser med et samlet antal opholdsdage på 6581.

Altså en gennemsnitlig opholdslængde på 35 døgn.”

Jeg har noteret mig præciseringen, og at tallet for den gennemsnitlige opholdstid er faldet i 2005. Jeg beder på den baggrund også om tallene for 2006 og 2007.

3.3 De unges værelser

Under min rundgang noterede jeg mig at der er monteret lås på vinduerne. Jeg bad derfor Bakkegården om at oplyse om de unge har mulighed for at lufte ud på værelserne – og herunder har mulighed for at få frisk luft om natten.

Bakkegården har oplyst at vinduerne på alle værelser kan åbnes.

Jeg forstår at låsene normalt ikke anvendes, og jeg har med denne bemærkning noteret mig det oplyste.

Det blev ikke under inspektionen oplyst om madras mv. er lavet af brandhæmmende materialer. Jeg bad Bakkegården om oplysninger herom.

Bakkegården har oplyst at såvel madrasser, dyner og puder er lavet af brandhæmmende materiale.

Jeg har noteret mig det oplyste.

3.5 Motionsrum

Jeg forstod under inspektionen at ombygningen af Kvisten først og fremmest ville give de unge på Kvisten værelser med eget bad og toilet svarende til de øvrige afdelinger og fem pladser i stedet for de nuværende fire. Det tydede ikke umiddelbart på at der var afsat plads til et motionsrum i forbindelse med ombygningen. Jeg bad Bakkegården om oplysning herom og om nærmere oplysninger om de ændringer som ombygningen ville føre med sig for så vidt angår Kvisten.

Bakkegården har oplyst at der ikke vil blive etableret motionsrum. Afdelingen vil efter ombygningen – ligesom nu – benytte de andre afdelingers motionsrum, hvilket hidtil har fungeret problemløst. Ombygningen medfører i øvrigt at alle værelser får eget bad og toilet.

Jeg har noteret mig det oplyste, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

3.10 Udendørsarealer, personaleafsnittet mv.

Det blev under inspektionen oplyst at Bakkegården overvejer at få græsset skiftet ud med et kunstmateriale således at gårdtursarealet også kan bruges til boldspil om vinteren. Jeg bad Bakkegården om oplysning om hvad disse overvejelser havde ført til.

Bakkegården har oplyst at planerne om at udskifte gårdtursarealernes græs med et kunstmateriale indtil videre er udsat af økonomiske grunde.

Vestsjællands Amt har ikke kommenteret dette.

Jeg beder om regionens bemærkninger til Bakkegårdens planer som må antages at føre til en større anvendelighed af gårdtursarealerne på alle tidspunkter af året.

Jeg noterede mig at fugerne mellem murstenene i muren nogle steder er slidt, og det blev under inspektionen oplyst at der forestår et større istandsættelsesarbejde hér. Jeg bad i rapporten om nærmere oplysninger herom – herunder om tidshorizonten for arbejdets udførelse.

Bakkegården har oplyst at der afventes tilbud fra murer om denne istandsættelse, og at det i øvrigt vil indgå i den almindelige vedligeholdelsesplan for stedet.

Jeg har noteret mig at Bakkegården fuldt ud er opmærksom på problemet. Idet jeg går ud fra at arbejdet på nuværende tidspunkt er udført, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

3.11 Isolationsrum

Mine medarbejdere og jeg gjorde under rundgangen og den afsluttende samtale med ledelsen opmærksom på at der på vinduesrammerne sidder vinduesbeslag/-hasper af metal der er kraftige nok og er placeret således at de udgør en sikkerhedsrisiko for den unge som måtte blive anbragt dér. Jeg henstillede derfor under den afsluttende samtale med ledelsen at rummene blev gennemgået med henblik på at sikre at rummene kan anvendes uden sikkerhedsrisiko. Og jeg bad i rapporten om nærmere oplysninger om hvad denne henstilling havde givet anledning til.

Bakkegården har oplyst at isolationsrummene efterfølgende er gennemgået og tilrettet i overensstemmelse med de anvisninger der blev givet under rundgangen.

Dette tager jeg til efterretning.

Jeg bad endvidere Bakkegården om at oplyse om hvorvidt Bakkegården – ligesom Koglen – har haft et besøg af Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på et sikkerheds-check.

Bakkegården har oplyst at dette ikke har været tilfældet hvilket jeg har noteret mig. Jeg bad om Bakkegårdens bemærkninger til den umiddelbare mulighed for indkig til det særlige isolationsrum i afdeling Gården som vender ud mod Bakkegårdens gårdturs-arealer. Jeg henviste til at vinduet i rummet ikke er tonet.

Bakkegården har oplyst at de inderste plexiglasruder i dette rum hurtigst muligt vil blive udskiftet med matterede ruder således at indkig fra gårdtursarealerne hindres.

Jeg tager dette til efterretning og foretager mig ikke mere idet jeg går ud fra at arbejdet med at skifte ruderne er udført på nuværende tidspunkt.

En af mine medarbejdere noterede sig at de særlige isolationsrum kan overvåges elektronisk, og at der også er en kaldeknop i rummene. Jeg bad om nærmere oplysninger om i hvilket omfang og på hvilken måde Bakkegården kan overvåge de unge der måtte være anbragt i Bakkegårdens særlige isolationsrum, og hvorledes de unge dér kan komme i kontakt med omverdenen.

Bakkegården har oplyst at alle isolationsrum kan videoovervåges med et kamera monteret bag hærdet glas i loftet. På det pågældende afdelingskontor er der en særlig monitor der giver personalet overblik over hele isolationsrummet. I selve rummet er monteret en kontakt. Når denne aktiveres, lyser en rød lampe på afdelingskontoret. Når isolations-rummet anvendes, er der altid personale på afdelingskontoret der overvåger monitoren.

Jeg forstår at der ikke kan kommunikeres med den unge der er anbragt i isolationsrummet, men at knappen alene giver den unge mulighed for at henlede personalets opmærksomhed på sig og evt. tilkalde personalet. Jeg har noteret mig Bakkegårdens oplysninger.

3.12 Personaleforhold mv.

I min endelige rapport bad jeg Vestsjælland Amt og Socialministeriet om udtalelser om hvorvidt det forhold at der er oplysninger om de enkelte unge, herunder de fire sidste cifre i de unges personnummer, på tavlerne på de enkelte afdelingskontorer, er i overensstemmelse med persondatalovens regler.

Amtet har anført at dette ikke er i overensstemmelse med reglerne om beskyttelse af personoplysninger.

Socialministeriet har indhentet et bidrag fra Datatilsynet (i brev af 6. marts 2007) til brug for sin besvarelse af mit spørgsmål.

Datatilsynet har over for ministeriet (bl.a.) anført følgende:

”...

2. Bestemmelserne om behandling af personnumre fremgår af persondatalovens § 11.

Det følger af § 11, stk. 1, at offentlige myndigheder kan behandle oplysninger om personnummer med henblik på en entydig identifikation eller som journalnummer.

Institutionens registrering og opbevaring af de anbragtes personnumre – f.eks. i et elektronisk dokumenthåndteringssystem – kan ske i medfør af lovens § 11, stk. 1, som led i sagsbehandlingen på stedet.

3. Datatilsynet finder imidlertid, at håndteringen af de anbragtes personnumre og øvrige personoplysninger internt i institutionen skal ske i overensstemmelse med persondatalovens § 41, stk. 3.

Persondatalovens § 41, stk. 3, fastslår, at den dataansvarlige skal træffe de fornødne tekniske og organisatoriske sikkerhedsforanstaltninger mod, at oplysninger hændeligt eller ulovligt tilintetgøres, fortabes eller forringes, samt mod, at de kommer til uvedkommendes kendskab, misbruges eller i øvrigt behandles i strid med loven.

Heri ligger bl.a. krav om, at der på steder, hvor der foretages behandling af personoplysninger, skal træffes forholdsregler med henblik på at forhindre uvedkommendes adgang til oplysningerne.

4. Datatilsynet lægger efter det oplyste til grund, at der ud over personalet også er adgang for de øvrige anbragte og eventuelle besøgende på institutionen til at gøre sig bekendt med oplysningerne skrevet på tavlen. Efter Datatilsynets opfattelse er dette ikke i overensstemmelse med de krav, som følger af persondatalovens § 41, stk. 3.

Datatilsynet lægger herved vægt på, at personnummeret er en oplysning af fortrolig karakter, og at andre anbragte og eventuelle besøgende på institutionen må betragtes som uvedkommende i denne sammenhæng.

Ud fra de foreliggende oplysninger finder Datatilsynet således, at den anvendte fremgangsmåde ikke er i overensstemmelse med persondatalovens regler.”

Socialministeriet har henholdt sig til det som Datatilsynets har anført.

Jeg er enig med Vestsjællands Amt, Datatilsynet og Socialministeriet. Det er beklageligt at Bakkegården har haft en sådan praksis.

Bakkegården (og amtet) har anført at de sidste fire cifre i de unges personnummer bliver fjernet på tavlerne.

Jeg går ud fra dette er sket, og foretager mig ikke mere på dette punkt.

4. Belægning og klientel mv.

Jeg bad Bakkegården om oplysninger om institutionens kapacitetsudnyttelse i 2004 og 2005.

Bakkegården har oplyst at belægningsprocenten både i 2004 og 2005 var på 94.

Jeg har noteret mig det oplyste.

5. Beskæftigelse og undervisning – lommepenge/arbejdspenge

Jeg bad Bakkegården om oplysning om hvorledes der forholdes med de unge som hverken ønsker at arbejde på værkstederne eller modtage undervisning i arbejdstiden. Jeg sigtede hermed såvel til eventuelle (fysiske) restriktioner i den forbindelse som til spørgsmålet om arbejdsdusør/lommepenge.

Bakkegården har anført følgende:

”Hvad angår de fysiske restriktioner, skal unge, der ikke ønsker at modtage undervisning eller arbejde på værkstederne, opholde sig på værelset i arbejdstiden. Efter kl. 15.30 (arbejdstids ophør) kan de atter deltage i normalt afdelingsliv. I øvrigt vil evt. ’restriktioner’ være baseret på en individuel vurdering.

Der udbetales ikke arbejdsdusør til de unge, som ikke ønsker at modtage undervisning eller arbejde på værkstedet. Uanset deltagelse i beskæftigelse udbetales lommepege til alle efter gældende satser.”

Jeg forstår at der kan være yderligere fysiske restriktioner forbundet med arbejdsvægring end (blot) det at skulle være på værelset i arbejdstiden – f.eks., går jeg ud fra, hvis der er tale om vedvarende forhold.

Jeg har med denne bemærkning noteret mig det oplyste.

Det fremgår af den taksttabel som er indeholdt i Bakkegårdens organisationsplan at arbejdsdusør pr. uge udgør 721,00 kr. En af mine medarbejdere noterede sig imidlertid under inspektionen oplysningen om at arbejdet på værkstederne er akkordarbejde.

Jeg bad om nærmere oplysninger herom og om Bakkegårdens udbetaling af tøjpenge og eventuel bonus til de unge.

Bakkegården har oplyst følgende herom:

”Lommepege og tøjpenge udbetales efter cirkulærebestede takster. Som tidligere nævnt udbetales lomme- og tøjpenge uanset deltagelse i arbejde eller undervisning.

Til unge der deltager i skoleundervisning/arbejde, udbetales ud over lommepege, arbejdsdusør med 30,- pr. dag.

Hvad angår bonus som nævnt i Amtets brev af 3. august 2006, er der tale om, at værkstederne kan udbetale en mindre sum penge til en afdelings velfærdskasse. Disse penge kan bruges til leje af video, slikindkøb m.v. Der er tale om en kollektiv ordning, der kører på afdelingsniveau og som kan udløses i forbindelse med en særlig arbejdsindsats.

Der er ikke tale om akkordarbejde.”

Jeg har noteret mig det oplyste.

Bakkegården oplyste under inspektionen at alle der vil, modtager undervisning, men at der dog på inspektionstidspunktet var en kø af unge som ønskede mere

undervisning end de 48 timers undervisning pr. uge som Bakkegården var i stand til at tilbyde. Jeg bad Bakkegården om at oplyse om dette stadig var tilfældet.

Bakkegården har oplyst at der grundet sommerferie ikke har været undervisning, men at der erfaringsmæssigt vil opstå en kø af unge der ønsker mere undervisning end Bakkegården er i stand til at tilbyde.

Amtet har ikke ytret sig på dette punkt.

Jeg beder om regionens og Velfærdsministeriet bemærkninger til dette spørgsmål og Bakkegårdens svar.

Jeg er efter tidspunktet for den endelige rapport blevet opmærksom på at folkeskolelovens undervisningsforpligtelse ikke nødvendigvis altid bliver overholdt når undervisningspligtige børn anbringes uden for hjemmet og herunder i sikrede afdelinger/institutioner. Jeg sigter til folkeskolelovens §§ 34 og 40 og til § 18 i bekendtgørelse nr. 1373/2005 om folkeskolens specialundervisning og specialpædagogisk bistand.

Det fremgår af lovens § 34 at "undervisningspligten ophører den 31. juli **efter at barnet har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år**, dog senest den 31. juli i det kalenderår hvor barnet fylder 17 år [min fremhævelse]".

Unge op til en alder af 17 ½ år kan således efter omstændighederne være omfattet af undervisningspligt.

Jeg beder om at ovenstående kommer til at indgå i grundlaget for regionens og ministeriets svar.

Det blev under inspektionen oplyst at lærerne ikke kun underviser, men også indgår i Bakkegårdens arbejde i øvrigt. Og jeg bad Bakkegården om en udtalelse om hvorledes dette harmonerer med oplysningen om at der på tidspunktet for inspektionen var en kø af unge som ønskede mere undervisning end Bakkegården kunne tilbyde.

Bakkegården har oplyst at lærerne – udover selve undervisningen – deltager i Bakkegårdens personalemøder, planlægning af undervisningsforløb og udfærdigelse af skoleudtalelser, at alle opgaverne er undervisningsrelaterede, og der således ikke er tale om at lærerne deltager i ikke undervisningsrelaterede opgaver.

Jeg har noteret mig det oplyste.

6. Fritidsaktiviteter og fællesskab

Jeg bad Bakkegården om at oplyse om og i bekræftende fald hvilke fritidsaktiviteter der kan foregå på værkstederne om aftenen.

Bakkegården har oplyst at værkstederne er lukkede om aftenen, men at der på hver afdeling er etableret et mindre hobbyværksted hvor de unge kan lave smykker i sølv, læderarbejder m.v. Deltagelsen er frivillig og sker altid under vejledning af en medarbejder.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg noterede mig at det fremgår af Bakkegårdens velkomstmappe til eleverne at det af sikkerhedsmæssige grunde ikke er muligt for de unge at få adgang til internettet. Jeg bad Bakkegården om at oplyse om dette gælder undtagelsesfrit og således også de unge der ikke har besøgs- og brevkontrol. Jeg bad endvidere, alt efter svaret herpå, Bakkegården om at oplyse om der er fastsat retningslinjer for brugen af computere så det sikres at alle de unge der ønsker det, kan få adgang hertil.

Bakkegården har oplyst at der ikke er adgang til internettet for de unge, og at der ingen undtagelser er herfra.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg forstod under inspektionen at Bakkegården har et forbud mod at der vises film fra andet end institutionens eget videotek, dette for at sikre at fx hård vold eller porno ikke vises på Bakkegården. Jeg forstod samtidig at der ikke gælder tilsvarende restriktioner for så vidt angår blade og magasiner. Jeg bad Bakkegården oplyse om jeg har forstået ovenstående rigtigt.

Bakkegården har oplyst at der ikke findes de samme restriktioner for så vidt angår blade og magasiner.

Jeg går ud fra at der ikke har været problemer forbundet hermed. Og jeg foretager mig med denne bemærkning ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg bad Bakkegården om at oplyse om det var rigtigt forstået at de unge er afskåret fra at se fjernsyn efter sengetid, jf. Bakkegårdens notat af december 2004. Hvis det modsatte er tilfældet, bad jeg om oplysning om hvorledes det sikres at de unge er oppe næste dags morgen.

Bakkegården har oplyst at de unge har tv på eget værelse og kan se fjernsyn – også – efter sengetid. Såfremt den unge gentagne gange ikke kan komme op om morgenen grundet fjernsynskiggeri om natten, tages problematikken op med den unge, og det kan komme på tale at personalet for en periode fjerner fjernsynet. Det vil altid bero på en individuel vurdering.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg bad Bakkegården om at oplyse hvorvidt det er gratis for de unge at have TV og radio på værelset. Jeg bad endvidere – i modsat fald – Bakkegården om at oplyse hvad et eventuelt overskud på kontoen bruges til.

Bakkegården har oplyst at det er gratis for de unge at have TV og radio på værelset.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Som nævnt i min endelige rapport råder Bakkegården over et klatretårn. Jeg bad Bakkegården om nærmere oplysninger om de unges brug af klatretårnet, og hvilken betydning klatretårnet har for de unge – fysisk og psykisk.

Jeg anmodede endvidere Bakkegården om at oplyse om og – i givet fald – i hvilket omfang de unge har mulighed for at komme på ture ud af huset, herunder løbeture i skoven.

Jeg gentager det sidste spørgsmål som ikke ses at være besvaret.

Bakkegården har anført følgende om klatretårnet:

”Psykisk giver en tur i klatretårnet sejre i form af større selvsikkerhed. Det er en meget konkret øvelse i at overvinde udfordringer. Det giver ligeledes de unge et større tillidsforhold til såvel voksne som andre unge der klatrer. Fysisk giver det styrke, motion, bedre motorik og koordineringsevne.”

Jeg har noteret mig det oplyste som jeg endvidere går ud fra at Bakkegården giver videre til de øvrige sikrede institutioner når der er anledning til det.

Jeg anførte følgende i rapporten:

"Under min inspektion den 7. december 2001 af Koglen tilkendegav denne institution at den var usikker på om grønne udgange fortsat ville være en mulighed efter den ændring af klientellets sammensætning som forventedes at følge af den nye ungdomssanktion. Koglen anførte at hvis der er unge i institutionen som ikke kunne leve op til det ansvar som følger af de frie forhold på de grønne udgange, ville det nødvendigvis få konsekvenser for de øvrige unge i institutionen.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse om de unge der indtil videre har været anbragt i institutionen på grundlag af straffelovens § 74 a, har givet anledning til (særlige) problemer."

Bakkegården har oplyst følgende:

"Efter revision af bekendtgørelse nr. 200 af 25. marts 2004 – der nu også regulerer udgang til unge anbragt efter straffelovens § 74 a, har der ikke været problemer, idet adgangen til udgang for § 74 a anbragte, er blevet stærkt reduceret. I øvrigt operer Bakkegården ikke med 'grønne udgange'."

Jeg forstår at udgangsreglerne, der er fastsat efter tidspunktet for inspektionen af Koglen, har ført til at grønne udgange ikke er relevant i en grad som tidligere.

Jeg forstår endvidere at klientellet på Koglen på tidspunktet for inspektionen dér adskiller sig fra klientellet på de sikrede afdelinger/institutioner som jeg efterfølgende har inspiceret.

Jeg bad endvidere om oplysning om hvorledes der forholdes i forhold til de unge som ikke bryder sig om maden – konkret og generelt.

Bakkegården har oplyst at der afholdes elevmøder én gang om ugen, hver søndag. På disse møder kan de unge fremsætte ønsker om evt. fritidsaktiviteter for den kommende uge. Det er også her de kan komme med særlige ønsker til madplanen.

Bakkegården har endvidere oplyst at der af hensyn til de unge der af religiøse grunde ikke ønsker at spise svinekød, altid er to forskellige retter mad at vælge imellem.

Skulle ingen af de retter falde i den unges smag, er der altid mulighed for at gå i køkkenet og smøre sig en mad. Endvidere tillader Bakkegården at de unge får mad hjemmefra i de få tilfælde hvor familien og den unge ikke ønsker at gøre brug af Bakkegårdens tilbud.

Jeg har noteret mig det oplyste.

7.1 Besøg

Jeg anførte følgende i rapporten:

”Politiet kan i forhold til de unge der er anbragt i varetægtssurrogat, træffe beslutning om nægtelse af eller kontrol med besøg (som kan indbringes for retten til prøvelse) og om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation, jf. retsplejelovens §§ 771-773, § 108, stk. 4 i lov om social service og magtanvendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 3. Kontrol med brevveksling og telefonsamtaler eller anden kommunikation kan i øvrigt kun ske hvis der foreligger en afgørelse herom fra børn- og ungeudvalget, jf. § 108, stk. 2, i lov om social service. Bestemmelsen var tidligere gengivet i magtanvendelsesbekendtgørelsen (§ 14 i bekendtgørelse 620/2001), men bestemmelsen ses ikke at være gengivet i den nugældende bekendtgørelse (bekendtgørelse 1309/2004). Jeg sigter hermed til at bestemmelserne i den nugældende bekendtgørelses § 4 (om kontrol med brevveksling og telefonsamtaler mv.) kun gælder i ikke sikrede afdelinger (jf. kapiteloverskriften).

Jeg går umiddelbart ud fra at dette ikke har været tilsigtet, og jeg beder derfor Socialministeriet om en udtalelse herom.”

Socialministeriet har oplyst at bestemmelsen i den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelses § 14 blev taget ud idet teksten i § 14 i bekendtgørelse nr. 620 af 21. juni 2001 på tidspunktet for revisionen blev vurderet til alene at være en ren gengivelse af teksten i servicelovens § 108, stk. 2.

Socialministeriet har imidlertid oplyst at have revurderet sin opfattelse. Ministeriet har igen indsat bestemmelsen i forbindelse med den seneste revision af bekendtgørelsen.

Jeg har taget det oplyste til efterretning (den gældende bekendtgørelse nr. 893/2007).

Jeg bad Bakkegården om nærmere oplysninger om de unges muligheder for at modtage besøg – og herunder navnlig om de unges muligheder for at få besøg af en eventuel kæreste.

Jeg orienterede samtidig Bakkegården om den – på det tidspunkt – verserende brevveksling med Koglen/Ringkøbing Amt om Koglens besøgsregler der indeholdt betydelige indskrænkninger i de unges muligheder for at modtage besøg af (især) kærester.

Bakkegården har oplyst følgende:

”Alle unge, der ikke er underlagt besøgs- og brevkontrol efter retsplejelovens bestemmelser, kan modtage besøg. Hjemmesidens formulering om familie og evt. kæreste er gældende. Instruks nr. 4 vedr. tilsyn vil blive tilrettet, så den er i overensstemmelse med hjemmesiden.

De unge kan som altovervejende hovedregel få besøg af deres kæreste.

For de unge, der er underlagt besøgs- og brevkontrol efter retsplejelovens bestemmelser, kan disse modtage besøg af de personer, som politiet tillader.”

Jeg har noteret mig det oplyste – herunder (og navnlig) at de unge ”som altovervejende hovedregel kan få besøg af deres kæreste.”

Jeg kan til yderligere orientering for Bakkegården oplyse at jeg i opfølgingsrapport nr. 3 af 27. december 2006 vedrørende inspektionen af Koglen har anført følgende:

”Amtet har oplyst at amtets centrale tilsyn den 11. januar 2005 har været på tilsynsbesøg på Koglen, og at tilsynet i den forbindelse har påpeget at ’generelle regler om afvisning af besøg af venner/kærester uden konkret begrundelse bærer præg af usaglighed i konflikt med lighedsprincippet’.

Amtet har herefter anført at Koglen og amtet løbende har drøftet retningslinjerne for besøg, herunder at det skal fremgå at alle anmodninger om besøg/besøgstid skal vurderes konkret og individuelt, og at afgørelsen træffes af ledelsen, at Koglen så vidt det er muligt og forsvarligt ønsker at imødekomme de unges ønsker, og at det som udgangspunkt er familie og kærester der kan komme på besøg, jf. også Koglens skriftlige besøgsregler.

Socialministeriet har bl.a. anført følgende:

'Socialministeriet kan ... oplyse, at en besøgs politik der generelt afskærer de unges mulighed for at modtage besøg af venner eller kærester ikke er i overensstemmelse med den sociale lovgivning.

Socialministeriet kan i den forbindelse oplyse, at en eventuel afvisning af den unges mulighed for besøg og samvær med personer fra netværket altid baserer sig på en konkret, individuel vurdering. Denne vurdering foretages af kommunen.

I det omfang det er nødvendigt af hensyn til formålet med anbringelse, har kommunen efter servicelovens § 55, stk. 3, adgang til at træffe afgørelse om den unges samvær med personer fra netværket. Kommunen skal så vidt det er muligt inddrage forældrene i beslutningen.

Kommunen skal blandt andet lægge vægt på den unges egne ønsker om at bevare tilknytningen til bestemte personer. Desuden skal den unges relationer til personer i netværket, fx søskende, venner, kærester mv., være afdækket i den undersøgelse kommunen foretager efter servicelovens § 38, således, at der allerede fra sagens start vil være et godt indblik i, hvilke relationer der bør bevares under anbringelsen.

Endelig kan Socialministeriet oplyse, at den enkelte institution i kraft af det såkaldte anstaltsforhold vil kunne fastsætte nærmere retningslinier for den praktiske afvikling af besøg.

Koglens ledelse har således adgang til at afvise en ven eller kæreste, der fx møder op for at besøge den unge i stærkt påvirket tilstand. Er der ikke tale om et enkeltstående tilfælde, men derimod om situationer der gentager sig, må Koglen rette henvendelse til kommunen. Det vil sige, at det til hver en tid vil være kommunen, der træffer afgørelse om, hvem den unge generelt må have samvær med.'

Jeg tager det som Socialministeriet har anført til efterretning.

Jeg har noteret mig at Koglen har skriftlige besøgsregler. Under henvisning til at besøgsreglerne på daværende tidspunkt var under revision, har jeg ikke gennemgået besøgsreglerne nærmere.

Jeg går ud fra at revisionen af besøgsreglerne mv. nu er tilendebragt.

Jeg beder om at modtage et eksemplar heraf gennem amtet hvis bemærkninger til besøgsreglerne (og reglerne om telefoniske kontakt, jf. punktet lige nedenfor) jeg tillige udbeder mig."

Jeg har i opfølgingsrapport nr. 4. af 1. juni 2007 om inspektionen af Koglen anført følgende:

"Ad pkt. 8. Kontakt til omverdenen mv.

Besøg

I opfølgingsrapport nr. 3 bad jeg om at modtage et eksemplar af Koglens reviderede besøgsregler gennem amtet hvis bemærkninger til besøgsreglerne (og reglerne om telefonisk kontakt, jf. punktet lige nedenfor) jeg tillige udbad mig.

Region Midtjylland har anført følgende herom ["prikkerne" i citatet er sat af regionen, min bemærkning]:

'Region Midtjylland har modtaget den reviderede informationsfolder til forældrene. Socialministeriet har anført ved tidligere opfølgingsrapport,...at en besøgs politik der generelt afskærer de unges mulighed for at modtage besøg af venner eller kærester ikke er i overensstemmelse med den sociale lovgivning.

...og at det er kommunen der skal foretage denne vurdering. I Koglens informationsfolder fremgår det at de unge, der er anbragt i varetægtssurrugat, kan politiet bestemme, at den unge ikke må modtage besøg eller breve eller tale i telefon med personer udenfor institutionen. Dette sker af hensyn til efterforskningen af den verserende sag.

For øvrige anbragte unge gælder det at det er kommunen der kan træffe afgørelse om, hvem den unge må modtage besøg af under opholdet på Koglen.

Koglen ønsker at der ved aftaler om besøg med/af en kæreste, og kæresten er under 18 år, skal hans/hendes forældre give skriftlig samtykke til, at deres søn/datter besøger sin kæreste på Koglen. Region Midtjylland ser, at Koglen har tilrettet besøgsreglerne således at det er i overensstemmelse med den sociale lovgivning.

Unge der er anbragt på Koglen kan modtage besøg af andre end deres familier, såfremt kommunen vurderer at der ikke er noget til hinder for dette (på nær de unge der er underlagt kontrol af politiet).'

Socialministeriet har anført følgende:

'Socialministeriet har i den af Koglen gennem Region Midtjylland fremsendte informationsfolder til forældre bemærket, at regler om besøg ikke omhandler barnet eller den unges netværk i bredere forstand, men alene forældre og kærester. Socialministeriet skal til dette gøre opmærksom på, at det i den sociale lovgivning er forudsat, at der sker en inddragelse af både familie og øvrigt netværk. Således skal kommunalbestyrelsen, på baggrund af det løbende tilsyn med barnet eller den unge, træffe afgørelse om bl.a. samvær med personer fra netværket, jf. § 69, stk. 2 i serviceloven.'

Jeg tager det som Socialministeriet har anført til efterretning.

Socialministeriet har den 25. maj 2007 telefonisk oplyst at ministeriet har gjort regionen bekendt med sin opfattelse ved at sende regionen en kopi af ministeriets brev af 26. april 2007 til mig.

Jeg går ud fra at regionen på sin side har gjort Koglen bekendt med Socialministeriets opfattelse således at det som ministeriet har anført, kan blive afspejlet i Koglens skriftlige materiale om de unges kontakt med omverdenen – og herunder de unges mulighed for besøg.

Jeg foretager mig i øvrigt ikke mere på dette punkt."

Under inspektionen af Bakkegården blev det oplyst at besøgene finder sted i afdelingens skolestue eller på den unges værelse, men at Bakkegården har planer om at indrette et fælles besøgslokale/ besøgslokaler for alle afdelinger. Jeg bad om nærmere oplysninger om disse planer.

Bakkegården har oplyst at planerne om et fælles besøgslokale for alle afdelinger er udskudt på ubestemt tid grundet begrænsede økonomiske ressourcer.

Vestsjællands Amt har ikke ytret sig på dette punkt. Jeg beder derfor om regionens bemærkninger hertil.

Jeg bad om oplysning om hvorvidt Bakkegården har regler om bl.a. antallet af besøgende til den enkelte unge og til de unge samtidig.

Bakkegården har oplyst at de unge kan påføre fem venner inkl. kæreste på en besøgsliste, og at listen kan revideres under opholdet. Der er ikke særlige regler for hvor mange besøgende der må være på en afdeling ad gangen, men afdelingerne koordinerer det tidsmæssigt således at der kun yderst sjældent er flere end to unge på hver afdeling der har besøg samtidig.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Om pårørendes besøg hos de unge anførte jeg følgende:

"Hvad spørgsmålet om pårørendes anmodninger om besøgstilladelse angår, oplyste Bakkegården under inspektionen at politiet som udgangspunkt bliver spurgt hvorvidt en tilladelse efter politiets opfattelse vil være en god idé, og at Bakkegården – hvis politiet oplyser at en besøgstilladelse til ansøgeren kan give problemer – giver de pågældende et afslag.

Som jeg anførte under inspektionen, er det Bakkegården og ikke politiet som har kompetencen til at træffe afgørelse om tilladelse til den pågældende til at besøge (en af) de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol. Såvel den eventuelt kommende besøgende som den unge besøget angår, vil normalt være part i (besøgs)sagen.

Jeg beder på baggrund af Bakkegårdens oplysninger under inspektionen om en udtalelse fra amtet.

Jeg beder endvidere Bakkegården om nærmere oplysninger om Bakkegårdens sagsbehandling, herunder i hvilket omfang afgørelsen om afslag på besøgstilladelse meddeles parterne i (besøgs)sagen skriftligt. Til belysning af Bakkegårdens sagsbehandling af disse sager, beder jeg Bakkegården om at låne mig de sager om afslag på besøgstilladelse som Bakkegården har oprettet og truffet afgørelse i efter tidspunktet for inspektionen (gerne i kopi). Hvis der er mere end fem sager, beder jeg dog kun om at modtage de seneste fem sager forud for tidspunktet for Bakkegårdens modtagelse af den foreløbige rapport."

Bakkegården har i sin udtalelse anført følgende:

"Hvad angår besøgende, som nægtes adgang til Bakkegården grundet politiets 'holdning' og 'viden' om den pågældende, bliver et evt. afslag til disse meddelt mundtligt til den unge besøget angår. Den unge giver så denne afgørelse videre til den besøgende.

Alle sager vurderes konkret og individuelt.

Der foreligger intet skriftligt i sagsbehandlingen hvorfor Bakkegården ikke kan sende kopier af (besøgs)sager.

Bakkegården har efterfølgende noteret sig Ombudsmandens udtalelse omkring ovenstående ved sit besøg på Grenen den 23. marts 2004. Bakkegården vil tilrette proceduren som anbefalet og beskrevet i Grenens svar til ombudsmanden, herunder at der fremover efter ansøgerens godkendelse, vil blive indhentet oplysninger skriftligt og at der i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret vurdering."

Amtet har henholdt sig til Bakkegårdens svar og har anført at Bakkegården fremover "vil overgå til skriftlig behandling af besøgsanmodninger, således at ansøgers partsstatus står klarere end ved en rent mundtlig procedure og afgørelse."

Jeg har noteret mig at Bakkegården ikke har kunnet imødekomme anmodningen om at låne mig de sager om afslag på besøgstilladelse som Bakkegården har oprettet og truffet afgørelse i efter tidspunktet for inspektionen og indtil tidspunktet for modtagelse af den foreløbige rapport. Jeg forudsatte herved at Bakkegården efter de drøftelser der havde været under inspektionen – i det mindste – havde foretaget notater om resultatet af sagsbehandlingen (og begrundelse herfor).

At dette ikke har været tilfældet, er beklageligt.

Jeg tager til efterretning af Bakkegården er overgået til at behandle besøgssagerne skriftligt.

Til belysning af Bakkegårdens sagsbehandling af disse sager, beder jeg Bakkegården om at låne de første tre sager om afslag (evt. i kopi) på besøgstilladelse som Bakkegården (har oprettet og) truffet afgørelse i efter 1. januar 2007.

Jeg beder om at modtage sagerne gennem regionen hvis eventuelle bemærkninger jeg endvidere udbeder mig.

7.2 Telefoning

Jeg bad Bakkegården om oplysninger om de unges kontakt til omverdenen i form af telefonsamtaler – herunder om tidspunkter og priser.

Bakkegården har vedlagt en kopi af Bakkegårdens telefonregler af 16. juli 2004.

Det fremgår af telefonreglerne at de unge har mulighed for at foretage op til to opkald på hverdage mellem kl. 17.00 og 22.00, og på lørdage, søndage og helligdage fra kl. 11.00 til kl. 22.00.

Prisen for opkald varierer fra 0,25 kr. i min. (opkald til fastnet) til 1,00 kr. pr. minut (opkald til mobil). Det er anført at opkald til sagsbehandler, politi og andre offentlige myndigheder også kan ske uden for telefontiderne og er gratis.

Bakkegården har endvidere oplyst at telefonreglerne kan fraviges i særlige tilfælde.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Mit spørgsmål om Bakkegårdens praksis for overvågning af samtaler der føres af de unge som ikke har besøgs- og brevkontrol, har Bakkegården besvaret med at disse samtaler ikke overvåges, og at samtalerne kan føres uden for kontoret ved hjælp af en bærbar telefon.

Også disse oplysninger har jeg noteret mig.

7.3 Udgang

Jeg anmodede Bakkegården om at oplyse hvilke regler og hvilken praksis der følges med hensyn til udgang til unge der er anbragt på institutionen efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, og unge der er anbragt på socialpædagogisk grundlag. Og jeg bad om kopi af evt. skriftligt materiale herom.

Bakkegården har anført følgende:

"Hvad angår udgang til unge der er anbragt efter straffuldbyrdelseslovens § 78, stk. 2, er det kriminalforsorgen der har hjemmel til tilladelse til udgang. I Bakkegårdens tilfælde er det altid Jyderup Statsfængsel der er moderfængsel. Beslutning om tilladelse til udgang foretages af Jyderup efter indstilling fra Bakkegården og efter en individuel og konkret vurdering.

Hvad angår unge der er anbragt på socialpædagogisk grundlag, sker tilladelse til- og frekvensen af udgang efter indstilling fra Bakkegården og i et tæt samarbejde med anbringende kommune. Også her vil en indstilling ske efter en individuel vurdering.

Det er Bakkegårdens holdning, at de unge bør gives så meget udgang som ressourcerne tillader det.”

Bakkegården har oplyst at der ikke foreligger skriftlige retningslinjer for ovenstående.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Jeg henledte Bakkegårdens opmærksomhed på at teksten i klagevejledningen til eleverne vedrørende klager over politiet nemt kan misforstås, og jeg henstillede til Bakkegården at præcisere teksten i forbindelse med den næste revision af organisationsplanen. Jeg henstillede endvidere til Bakkegården at institutionen i samme forbindelse medtager de klageregler der gælder for varetægtssurrogatanbragte.

Bakkegården har – den 29. august 2006 – oplyst at teksten i klagevejledningen vil blive præciseret i forbindelse med næste revision af organisationsplanen, og at de klageregler der gælder for varetægtssurrogatanbragte, vil blive medtaget.

Organisationsplanen revideres efter det oplyste en gang om året. Jeg går allerede derfor ud fra at klagereglerne nu er præciseret/udvidet, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

8. Euforiserende stoffer mv.

Jeg gik ud fra at Bakkegårdens regler om – undtagelsesvis – indtagelse af alkohol skal forstås på samme måde som de regler der gælder for Koglen, og som jeg i rapporten gjorde nærmere rede for. Og jeg spurgte i rapporten om dette var rigtig forstået, hvilket Bakkegården har bekræftet.

Dette har jeg noteret mig.

Om Bakkegårdens ransagning af de unges værelser anførte jeg i rapporten følgende:

”Om mulighederne for kontrol oplyste Bakkegården at personalet ikke har hjemmel til at kropsvisitere de unge, men at de unges værelser bliver ransaget

hvis personalet får en konkret mistanke om at en ung gemmer euforiserende stoffer på værelset.”

Under henvisning til det som Socialministeriet har anført i forbindelse med opfølgningen af inspektionen af Grenen, og hvorefter institutionen – i modsætning til politiet – ikke har hjemmel til at foretage ransagning af de unges værelser, bad jeg Vestsjællands Amt om en udtalelse om Bakkegårds praksis om ransagning af de unges værelser ved konkret mistanke.

Bakkegården har til det som jeg har anført, oplyst at Bakkegården ikke må foretage ransagning, og at oplysningerne under rapporten skal forstås således at Bakkegården ved konkret mistanke tilkalde politiet hvorefter politiet foretager ransagningen.

Amtet har oplyst at Bakkegården fuldt ud er klar over at personalet skal tilkalde politiet, og at dette spørgsmål gentagne gange har været drøftet under amtets tilsyn af Bakkegården.

Jeg beklager at jeg på dette punkt har misforstået Bakkegården. Jeg bemærker dog samtidig at jeg efter udsendelse af den foreløbige rapport alene modtog bemærkninger fra amtet (men ikke på dette punkt) og ikke fra Bakkegården.

Socialministeriet har bl.a. oplyst:

”...at der som følge af lov nr. 545 af 6. juni 2007 om styrkelse af ungdomssanktionen og undersøgelse af person og opholdsrum på sikrede afdelinger er indført en udtrykkelig hjemmel, der regulerer personalets mulighed for at undersøge barnet eller den unges person eller opholdsrum på de sikrede afdelinger.

Baggrunden for lovændringen er, at der fra de sikrede afdelinger har været rejst forslag om tilladelse til at undersøge den unges opholdsrum og person ved bestemte grunde at antage, at den unge er i besiddelse af fx mobiltelefoner, ulovlige genstande og euforiserende stoffer på de sikrede afdelinger.

Personalet på de sikrede afdelinger får med lovhjemlen mulighed for at ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, at undersøge barnet eller den unges opholdsrum eller foretage undersøgelse af barnet eller den unges person for derved at fratage den unge eventuelle mobiltelefoner, farlige genstande eller euforiserende stoffer og lignende. Herved får personalet bedre mulighed for at

sikre, at de unge ikke har fx knive eller værktøj, de kan bruge til at skade sig selv eller andre med. Samtidig sikres det i højere grad, at politiets efterforskning ikke påvirkes at den surrogatvaretægtsfængslede unges kontakt med omverdenen.”

Jeg har noteret mig at reglerne om ransagning nu er blevet ændret, jf. også §§ 7-13 i bekendtgørelse 893/2007 (magtanvendelsesbekendtgørelsen).

9. Vold mv.

Jeg bad Bakkegården om en udtalelse om i hvilket omfang Bakkegården praktiserer at anmelde tilfælde af vold mod personalet til politiet. Jeg bad endvidere Bakkegården om oplysning om hvorvidt personalet bliver undervist i selvforsvar.

Bakkegården har oplyst at alle tilfælde af vold mod personalet som udgangspunkt anmeldes. Som regel er det den pågældende selv der anmelder, men Bakkegården har oplyst at institutionen arbejder på at forstanderen på vegne af institutionen kan anmelde alle tilfælde for at beskytte den ansatte.

Endvidere har Bakkegården oplyst at personalet ikke undervises i selvforsvar hvilket jeg har noteret mig.

At det er det pågældende personalemedlem selv der anmelder, svarer ikke til organisationsplanen for 2005.

Jeg har noteret mig at Bakkegården arbejder for at forstanderen kan anmelde i alle tilfælde.

Jeg beder Bakkegården om oplysning om hvordan det nu forholder sig på dette punkt og henviser i øvrigt til bestemmelsen i den nugældende magtanvendelsesbekendtgørelses § 28, stk. 4..

Jeg beder endvidere om at regionen udtrykkeligt forholder sig til Bakkegårdens svar.

I min endelige rapport om Bakkegården nævnte jeg at personalet på Grenen er forpligtet til at foretage indberetning af tilfælde af vold til Århus Amt på et dertil indrettet skema som er udarbejdet af amtet. Kopi af skemaet skal sendes til amtet ved udgangen af måneden. Jeg bad Vestsjællands Amt om at oplyse om også amtet har en politik på dette område, og på hvilken måde amtet følger med i omfanget af vold på Bakkegården.

Amtet har oplyst at amtet ikke har vedtaget en politik om at tilfælde af vold mod personalet skal indberettes til amtet, men at de grovere tilfælde af vold mod personalet vil blive fanget af Bakkegårdsens "almindelige" indberetningspligt hvorefter forstanderen skal indberette alle ualmindelige hændelser på institutionen.

Amtet har samtidig oplyst at der kun er ganske få tilfælde af voldelige overfald på personalet.

Da Vestsjællands Amt nu er nedlagt, beder jeg om regionens svar på det samme spørgsmål. Jeg henleder også i denne forbindelse opmærksomheden på magtanvendelsesbekendtgørelsens § 28, stk. 4.

Jeg spurgte endvidere til tilfælde af undvigelse fra Bakkegården.

Bakkegården har oplyst at der siden den 1. januar 2005 [og frem til august 2006; min bemærkning] har været to undvigelse fra Bakkegården. Den ene af episoderne hvor to unge overfaldt en nattevagt og truede denne til udlevering af penge, bilnøgler og nøglerne til afdelingen, har givet anledning til at gennemgå sikkerhedsprocedurerne omkring brugen af overfaldsalarmer samt rejst spørgsmålet om sikkerheden er så høj at de unge der vil flygte kun har den mulighed tilbage at true sig ud.

Jeg har noteret mig det oplyste.

10. Købmandshandel

Jeg mente at have forstået at det ikke er muligt for de unge på Bakkegården at købe diverse fornødenheder – i form af slik, sodavand og cigaretter mv. – inden for Bakkegårdsens mure, og bad Bakkegården om at bekræfte om dette var rigtig forstået.

Bakkegården har bekræftet min formodning og har oplyst at de unge kan komme med ønsker til indkøb om morgenen da der mindst én gang om dagen foretages indkøb i byen.

Jeg har noteret mig det oplyste.

11. Vejledning til de unge og forældrene om magtanvendelsesbekendtgørelsens regler mv.

På baggrund af den måde som Bakkegårdsens vejledning er udformet på, gik jeg ud fra at denne udgør Bakkegårdsens eneste materiale til de unge om deres muligheder for at klage.

Jeg bad på den baggrund Bakkegården om en udtalelse om i hvilken udstrækning vejledningen opfylder institutionens forpligtelse efter magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 26 og 27 til at vejlede de unge om deres muligheder for at klage.

Bakkegården har oplyst at det set i bakspejlet, ikke er lykkedes til fulde at efterleve institutionens forpligtelse efter magtanvendelsesbekendtgørelsens §§ 26 og 27, og at vejledningen vil blive tilrettet og udvidet på en nærmere angivet måde.

Jeg bad desuden Bakkegården om at oplyse om og i givet fald på hvilken måde Bakkegården vejleder forældremyndighedens indehaver om magtanvendelsesbekendtgørelsen (og dennes klageregler).

Også på dette punkt har Bakkegården oplyst at ville foretage ændringer.

Jeg beder om at modtage de (nye) klagevejledninger som Bakkegården herefter har udfærdiget. Jeg beder om at vejledningerne sendes til mig gennem regionen hvis bemærkninger hertil jeg endvidere udbeder mig. Jeg henviser hvad regionens bemærkninger angår, til det som jeg har anført i den endelige rapport på dette punkt.

12. Tilsyn

Under inspektionen spurgte jeg hvorledes amtets tilsyn er indrettet, og jeg bad om at få tilsendt et eksemplar af den tilsynsmanual som amtet oplyste at have udfærdiget. Jeg gentog i min rapport om inspektionen denne anmodning og bad også om eventuelt yderligere materiale om tilsynsfunktionen.

Jeg har herefter modtaget amtets tilsynsmanual mv.

Vestsjællands Amt har i forbindelse med fremsendelsen af tilsynsmanualen og det øvrige skriftlige materiale henvist til den korrespondance med Folketingets Ombudsmand som amtet har haft efter inspektionschefens besøg i 2002 på Boinstitutionen Halsebyvænget, og til de ændringer i tilrettelæggelsen af tilsynet som amtet efterfølgende har gennemført (spørgsmålet om tilstrækkeligheden af amtets

tilsyn forud for inspektionen af Halsebyvænget blev udskilt til behandling på en særskilt sag med j.nr. 2002-1623).

Jeg beklager at jeg under inspektionen af Bakkegården og i forbindelse med at jeg udfærdigede inspektionsrapporten ikke har været fuldt ud opmærksom på denne særskilte sag der blev afsluttet den 11. september 2003 hvor Folketingets Ombudsmand tog amtsrådets beslutning på et møde den 25. august 2003 til efterretning. Amtsrådet havde på mødet besluttet at styrke tilsynet i fremtiden, og at tilsynsarbejde skulle tilrettelægges på en anden, nærmere angiven måde.

Jeg foretager mig ikke mere på dette punkt.

Jeg har nedenfor under pkt. 13.7 fulgt op på den del af inspektionsrapporten som vedrører tilsynet med Bakkegårdens magtanvendelse.

Amtet har i tilslutning til sine bemærkninger om amtets generelle tilsyn oplyst at Bakkegården i 2006 har deltaget i et udviklingsprojekt med udgangspunkt i en brugersynsvinkel (den såkaldte BIKVA-model). Amtet har nærmere henvist til en ligeledes vedlagt indstilling til amtets skole- og socialudvalg ("Orientering om kvalitativ undersøgelse af Bakkegården" – jeg har i anden anledning modtaget et eksemplar af selve undersøgelsen). Baggrunden for udviklingsprojektet har ifølge orienteringsskrivelsen og undersøgelsen været den beskrivelse af Bakkegårdens virksomhed (og hvordan der arbejdes) som institutionen har udarbejdet – og som jeg omtalt i inspektionsrapporten – og de mål og succeskriterier som blev politisk vedtaget forud for institutionens oprettelse i 2001.

Konklusionen på udviklingsprojektet har været **at** der på Bakkegården arbejdes målrettet med at implementere de nævnte mål og succeskriterier, **at** arbejdet – og kulturen på Bakkegården – bygger på at skabe relationer mellem de unge og personalet, og **at** alt tyder på at Bakkegården "fokuserer på de rigtige ting ud fra de betingelser, den har at fungere på". Relationsarbejdet er i konklusionen anset for at være Bakkegårdens "guldæg": Som det der gør Bakkegården til noget særligt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Med henvisning til et notat fra amtet om et (orienterende) tilsynsbesøg på Bakkegården den 27. april 2005 bad jeg Socialministeriet om at oplyse om det tilsynsbesøg fra Styrelsen for Social Service som ligeledes er nævnt i notatet (et besøg i januar måned 2005), var det første tilsynsbesøg, eller om der også tidligere har været ført

tilsyn med institutionen fra departementets eller styrelsens side. Og jeg bad tillige om at modtage kopi af den rapport som ifølge amtets notat blev udfærdiget efter tilsynsbesøget.

Jeg har fra Socialministeriet modtaget en kopi af en rapport om et tilsynsbesøg den 19. maj 2004 udarbejdet af Styrelsen for Social Service.

Jeg går på den baggrund ud fra at der ikke har været udfærdiget en egentlig rapport efter besøget i januar måned 2005.

Rapporten fra 2004 giver mig alene anledning til følgende bemærkninger:

I rapporten er for så vidt angår Bakkegårdens værksteder omtalt en række defekter ved maskinerne (drejebænk og fræser, går jeg ud fra) og ventilationsanlægget. Styrelsen har i rapporten udbedt sig oplysning om hvorvidt defekterne var udbedret.

Jeg går ud fra at det er tilfældet, men beder for en sikkerheds skyld Bakkegården om nærmere oplysninger herom.

Socialministeriet har hvad ministeriets tilsyn med de sikrede institutioner angår, gjort opmærksom på følgende:

"Socialministeriet kan oplyse, at § 5, stk. 5, i magtanvendelsesbekendtgørelsen, hvorefter Socialministeriet skal følge udviklingen inden for anvendelsen af de sikrede institutioner samt kravet om, at ministeriet skal aflægge lejlighedsvis besøg på de sikrede institutioner, er ophævet i bekendtgørelse nr. 1613 af 12. december 2006.

Baggrunden for at ophæve bestemmelsen var, at bestemmelsen var en reminiscens fra gammel tid, hvor ministeriet førte tilsyn med hele området. Der har dog ikke, siden området blev udlagt fra staten, været en egentlig tilsynsforpligtelse, hvorfor det har fremstået uklart, hvad Socialministeriets rolle egentlig har været. At bestemmelsen er fjernet fra bekendtgørelsen, gør det således tydeligt, hvem der har en decideret tilsynsforpligtelse. Socialministeriet har dog stadig uanset bestemmelsen en forpligtelse til at følge udviklingen i praksis, lige som det gælder på hele det sociale område."

Jeg går ud fra at Socialministeriet (nu Velfærdsministeriet) hermed henviser til ministeriets ulovbestemte ressorttilsyn (eller sektortilsyn).

13. Gennemgang af konkrete sager

Den nugældende bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge der er anbragt uden for hjemmet (magtanvendelsesbekendtgørelsen) er fra 9. juli 2007 og har nummer 893. Henvisningerne i det følgende er dog til den forrige bekendtgørelse 1309/2004 medmindre andet er angivet i det konkrete tilfælde.

13.1 Retsgrundlaget

Jeg henledte Socialministeriets opmærksomhed på at der formentlig havde indsneget sig en fejl i bekendtgørelsens § 19, stk. 2 (idet der i bestemmelsen stod "overvejet" i stedet for "overværet").

Socialministeriet har oplyst at ministeriet er bevidst om fejlen som er blevet rettet i den nugældende bekendtgørelse.

Dette tager jeg til efterretning.

13.2 Anvendelse af skemaer mv.

Jeg henstillede til amtet at overveje om ikke magtanvendelsesbekendtgørelsen burde medtages i overskriften til de to skemaer – til brug for magtanvendelse som skal skematilføres, henholdsvis indberettes til amtet – sammen med bestemmelsen i servicelovens § 108 eller i stedet for denne.

Amtet har erklæret sig enig i at det ville være hensigtsmæssigt at medtage bekendtgørelsen i overskriften på de anvendte skemaer, og har oplyst at det vil ske ved den førstkommande redigering af skemaerne.

Jeg henstillede endvidere til amtet at bringe skemaerne i overensstemmelse med de gældende regler om skematilførsel/indberetning af tilfælde af magtanvendelse. Jeg henviste til at tilfælde af nødværge efter den på dette tidspunkt "nye" bekendtgørelse (1309/2004) skulle skematilføres og ikke – som tidligere – indberettes til amtet inden 3 dage. Jeg henviste yderligere til bestemmelsen i bekendtgørelsens § 18, stk. 2 (nu § 26, stk. 2) om den unges ret til at ledsage en skematilførsel med sin egen redegørelse for episoden.

Amtet har anført også at være opmærksom på behovet for at tilpasse skemaerne til den ændrede lovgivning på de nævnte punkter. Amtet har samtidig tilkendegivet at skemaerne snarest ville blive rettet.

Amtets udtalelse er fra august måned 2006.

På grund af den tid som er gået siden amtet skrev sin udtalelse, tillader jeg mig at gå ud fra at skemaerne er rettet til på disse punkter.

Jeg går ud fra at også overskrifterne er præciseret i overensstemmelse med amtets svar på denne henstilling.

13.3 Lidt om sagerne

Ifølge materialet om en episode den 15. august 2005 var de faktiske omstændigheder ved episoden følgende (det følgende citat er fra en medarbejders beskrivelse af episoden):

"Kom ned på værkstedet, hvor drengene for alvor slog løs på hinanden. Ut. fik skubbet en dreng ud i mellemgangen, hvor han var isoleret fra de andre drenge og greb derefter fat i en anden dreng, der tydeligvis var ophidset og meget voldsom. Prøvede at få ham skilt fra de andre drenge.

...

Alle de tilstedeværende drenge var tydeligvis ophidsede og meget voldsomme både overfor hinanden og personalet."

Da materialet om denne episode alene indeholdt oplysninger om magtanvendelse over for en enkelt ung, født den 1. november 1989, og da der – som episoden var beskrevet af medarbejderen – syntes at have været anvendt magt over for flere unge, bad jeg Bakkegården om nærmere oplysninger om episoden.

Det er – uanset at to af de involverede tre personalemedlemmer ikke længere er ansat i institutionen – lykkedes for Bakkegården at rekonstruere hændelsesforløbet som er gengivet i Bakkegårdens udtalelse til mig. Bakkegården har konkluderet at der som sagen herefter er oplyst, er sket magtanvendelse i to tilfælde, over for to forskellige unge. Bakkegården har endvidere anført at magtanvendelsen derfor burde være udfærdiget på to "separate indberetninger med hver sit navn mv.". Bakkegården har samtidig anført at institutionen vil være opmærksomhed herpå i fremtiden.

Jeg går ud fra at Bakkegården med "separate indberetninger" tænker på to skematilførsler, jf. magtanvendelsesbekendtgørelsens § 18, stk. 1 (nu § 26, stk. 1). (Jeg er dog samtidig opmærksom på at ordet indberetning i bekendtgørelsen anvendes i begge tilfælde (såvel i de tilfælde af magtanvendelse der skal skematilføres og de tilfælde der skal indberettes) – og altså ikke kun i bekendtgørelsens § 19, stk. 1, om de tilfælde af anvendelse af magt der skal indberettes inden 3 dage – nu § 28, stk. 1).

Jeg har med disse bemærkninger noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende denne episode.

Jeg gik umiddelbart ud fra at en episode den 29. april 2005 – som sporadisk var omtalt i materialet om episoden den 30. april 2005 – også havde indebåret anvendelse af magt fra personalets side. Og jeg bad Bakkegården om nærmere oplysninger om denne episode.

Hvis der var skematilført eller indberettet magtanvendelse i den forbindelse, bad jeg endvidere om en udtalelse om hvorfor jeg ikke havde modtaget materialet herom sammen med det øvrige materiale.

Bakkegården har oplyst at det fremgår af "dagbogsbladet" for den 29. april 2005 at den unge blev nægtet få besøg af en anden ung (fra Linden), og at dette medførte at den pågældende smadrede et billede på gangen i sin afdeling. Den unge blev efterfølgende behandlet på skadestuen for snitsår i hånden. Bakkegården har anført at der ikke har været anvendt magt af nogen form i den forbindelse.

Jeg bad endvidere Bakkegården om nærmere oplysninger om nogle "tumultagtige" tilstande den 1.- 2. juni 2005 – og herunder om der i den forbindelse havde været anvendt magt over for de unge. Jeg bad i givet fald Bakkegården om en nærmere redegørelse for hvorfor jeg ikke havde modtaget oplysning herom.

Bakkegården har oplyst at vendingen tumultagtige tilstande kun skal tages som udtryk for at medarbejderne de(n) pågældende dag(e) følte at de havde ekstraordinært meget at se til – herunder at observere **samtlig**e de unge på afdelingen fordi der havde været ildspåsættelse flere forskellige steder uden at personalet, på trods af mistanke mod en enkelt ung, havde kunnet henføre dette til nogen bestemt. Bakkegården har oplyst at der heller ikke på dette tidspunkt har været anledning til at anvende magt.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende disse to episoder.

13.4 Skematilførte indgreb (bekendtgørelsens § 18 (nu § 26))

Vestsjællands Amt har om viceforstanderens virksomhed i form af administration af sagerne om magtanvendelse anført at amtet har opfattet denne varetagelse som hvilende på en bemyndigelse fra den ansvarlige forstander, men amtet har medgivet ikke at have undersøgt om en sådan bemyndigelse forelå.

Amtet har endvidere anført at amtet ikke i tilstrækkeligt omfang har været opmærksomhed på kompetencefordelingen i bekendtgørelsen. Amtet har dog samtidig givet udtryk for vigtigheden af at magtanvendelsessagerne inddrages i det pædagogiske arbejde (og den pædagogiske udvikling) på amtets institutioner og herunder drøftes på personalemøder. Amtet har i den forbindelse anført at ansvaret for de interne, pædagogiske udviklings-opgaver ofte påhviler viceforstanderen.

Jeg har noteret mig det oplyste og henviser til de ændringer i bekendtgørelsens kompetenceregler som også er omtalt i rapporten (institutionens leder eller dennes stedfortræder), jf. (fx) bekendtgørelsens § 18, stk. 1 (nu § 26, stk. 1).

Jeg gik ud fra at indberetningskemaerne opbevares i en dertil særlig beregnet protokol således som det er foreskrevet i bekendtgørelsens § 18, stk. 3 (nu § 26, stk. 3).

Bakkegården har oplyst at skemaerne opbevares i et "særligt ringbind mærket '62 – magtanvendelser, rømninger, tilbageførsler og klager' i hvilket alle magtanvendelses-indberetninger forefindes".

Vestsjællands Amt har ikke fremsat bemærkninger på dette punkt.

Jeg må umiddelbart forstå kravet om opbevaring i en "dertil særlig beregnet protokol" således at protokollen kun må indeholde disse skemaer (og eventuelt den tilsynsførende myndigheds bemærkninger hertil), men ikke andre skemaer/andet materiale.

Jeg forstår endvidere umiddelbart reglen således at den er indsat i bekendtgørelsen for at lette en eventuel tilsynsførende myndigheds umiddelbare adgang til den skematilførte – men endnu ikke indberettede – magtanvendelse. Jeg henviser til at en tilsvarende regel er fastsat i forbindelse med de nye regler om undersøgelse af person og opholdsrum i den nugældende bekendtgørelsens § 27, stk. 3, men ikke gælder for

den ikke tilladte magtanvendelse (den tidligere bekendtgørelses § 19, nu § 28) der som nævnt i rapporten skal indberettes til den tilsynsførende kommune/region inden for 3 dage.

Inden jeg foretager mig mere på dette punkt, beder jeg dog om Velfærdsministeriets bemærkninger til Bakkegårds opbevaring af skemaerne og det som jeg har anført om retsgrundlaget.

Jeg noterede mig at viceforstanderen i tre tilfælde – ved indsendelse af skemaet til amtet – udtrykkeligt havde anført at han ingen bemærkninger havde haft ("i.a.b."). Jeg gik ud fra at det samme havde været tilfældet i de øvrige otte tilfælde hvor intet var anført, og jeg bad Bakkegården om at oplyse om dette var rigtigt forstået. Hvis det forholdt sig således, gav jeg udtryk for at det ville have været hensigtsmæssigt – og logisk – om dette havde været markeret på tilsvarende måde.

Bakkegården har oplyst at det er rigtigt forstået, og at det også efter Bakkegårds opfattelse er hensigtsmæssigt og logisk at lederens kommentarer – i dette tilfælde at der intet er at bemærke – bliver udfærdiget ens i alle tilfælde. Bakkegården har tilkendegivet at ville tilstræbe dette i fremtiden.

Jeg har noteret mig det oplyste og har taget Bakkegårds tilkendegivelse til efterretning.

Jeg bad Bakkegården og/eller amtet om udtalelser om hvornår indberetnings-skemaerne var indsendt til amtet (bekendtgørelsens § 18, stk. 5, nu § 26, stk. 5). Tilsvarende gjaldt Bakkegårds overholdelse af den nye bestemmelse i § 18, stk. 4 (om at der straks skal sendes en kopi af skematilførslen til opholdskommunen).

Jeg bad endvidere – med henvisning til det der er anført i forbindelse med opfølgningen på inspektionen af Grenen – amtet om en udtalelse om det forhold at det ikke er institutionens leder som har kommenteret og indsendt § 18-skemaerne til amtet. Jeg bad tillige om Socialministeriets bemærkninger hertil.

Bakkegården har oplyst at skematilførsler og indberetninger kun i forstander, Jørgen Frølich's fravær sendes af viceforstanderen. Bakkegården har endvidere anført at Bakkegården ikke har været opmærksom på den nye bestemmelse i § 18, stk. 4 (nu § 26, stk. 4), og at bestemmelsen derfor ikke har været iagttaget, hvilket dog – naturligvis – vil ske i fremtiden.

Det er efter min opfattelse beklageligt at § 18, stk. 4, ikke har været iagttaget. Da Bakkegården nu er opmærksom herpå og vil iagttage bestemmelsen i fremtiden, foretager jeg mig dog ikke mere i den anledning.

Socialministeriet har anført at bestemmelserne i bekendtgørelsens § 18, stk. 4 og 5 og § 19, stk. 2 – hvorefter institutionens leder er den udførende og ansvarlig for at reglerne opfyldes – ikke har været ændret siden 1976, og at dette ikke hidtil har givet anledning til bemærkninger. Socialministeriet har endvidere anført at opgaverne bør kunne varetages af en stedfortræder når lederen fx er fraværende i længere perioder, og at ministeriet derfor vil overveje at ændre bestemmelserne næste gang bekendtgørelsen skal revideres.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Den nugældende bekendtgørelse er udfærdiget få måneder før Socialministeriet har afgivet sine bemærkninger til inspektionsrapporten (9. juli 2007, henholdsvis 11. september 2007).

Jeg afventer resultatet af Velfærdsministeriets overvejelser på dette punkt.

13.5 Indberetninger (bekendtgørelsens § 19)

Der skete indberetning efter § 19 i tre tilfælde af magtanvendelse som udsprang af samme episode som er nævnt under pkt. 13.4 ("tumultagtige" tilstande). I alle tre tilfælde blev den unge ført til sit værelse, hvorefter døren blev låst.

Jeg anførte i rapporten bl.a. følgende herom:

"I alle tre tilfælde har (en af) de implicerede medarbejdere samme dag som magtanvendelsen har fundet sted (den 2. juni 2005), skriftligt indberettet denne til ledelsen på et § 19-skema. Indberetningerne er endvidere stadig samme dag sendt til amtet sammen med en følgeskrivelse fra viceforstanderen.

Som allerede anført er lederens stedfortræder ikke nævnt i bestemmelsen i § 19, stk. 2.

I fortsættelse af det som jeg har anført ovenfor under pkt. 13.4, beder jeg amtet – og Velfærdsministeriet – om udtalelser om det forhold at det er Bakkegårdens viceforstander der har sendt indberetningerne til amtet.

Ifølge bekendtgørelsens § 19, stk. 3, skal den unge gøres bekendt med indberetningen og have muligheden for at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden. Det følger af følgebrevet til indberetnings-skemaerne vedrørende de tre episoder at to af de unge har udtalt sig. Deres udtalelser er gengivet i følgebrevet der således på dette punkt har suppleret indberetnings-skemaerne. Den sidste unge er ikke blevet gjort bekendt med indberetningen mv. fordi han blev overført til et nyt opholdssted inden viceforstanderen havde mulighed for at tage en samtale med ham.

Jeg beder amtet om en udtalelse om hvorvidt dette har givet amtet anledning til bemærkninger eller grundlag for at foretage sig noget.

Det fremgår endvidere af følgebrevet at de to ovennævnte unges far, henholdsvis kontaktperson, er blevet orienteret om magtanvendelsen (og indberetningen). I indberetnings-skemaerne er rubrikken til angivelse af om pårørende er informeret og om der er givet klagevejledning, udfyldt (med et ja).

Dette gælder også skemaet vedrørende indelåsningen af den unge som blev overført til et andet opholdssted (fødselsdag 090987) og som ikke selv blev gjort bekendt med indberetningen.

Jeg beder Bakkegården om at oplyse hvorledes denne orientering/vejledning af pårørende er sket."

Bakkegården har om vejledningen af den unge som blev overført til andet opholdssted, oplyst at den pågældende afdelingsleder mundtligt orienterede den medarbejder fra opholdsstedet, der afhentede den unge. Derimod begik Bakkegården en fejl ved ikke at tage skridt til at kontakte den unges forældre.

Amtet har anført at den manglende udtalelse fra den unge som blev overført til andet opholdssted "beklageligt [er blevet] overset...". Amtet har endvidere anført at Bakkegården senere har været "yderst opmærksom på at indhente de unges udtalelse til indberetningen, selvom den unge er fraflyttet Bakkegården".

*Jeg er enig med amtet i at Bakkegården **også** har begået en fejl ved ikke selv at have gjort den unge bekendt med indberetningen og givet den pågældende lejlighed til at ledsage denne med sin egen redegørelse for episoden (eller hvis dette ikke var praktisk muligt, så dog at sikre sig at personalet på det nye opholdssted havde gjort dette på Bakkegårdens vegne).*

Jeg er endvidere enig med amtet i at det er beklageligt at amtet overså dette i forbindelse med amtets gennemgang af indberetningen.

Amtet har ikke udtalt sig om den fejl som Bakkegården har erkendt (den manglende underretning af forældrene til den unge som blev overført til andet opholdssted).

Jeg har noteret mig at Bakkegården som svar på mit spørgsmål om hvorledes underretningen er sket, har oplyst at der ikke fandt nogen underretning sted.

Under henvisning til at Bakkegården på indberetningskemaet har angivet at bestemmelsen om underretning af forældremyndighedens indehaver blev iagttaget – også i dette tilfælde – må jeg karakterisere det samlede forhold som kritisabelt. Jeg henviser til at amtet således som indberetningen forelå, objektivt set er ført bag lyset af Bakkegården.

Jeg foretager mig dog ikke mere i anledning af de nævnte fejl.

Af et notat fra amtet fremgik følgende om ovenstående episode (dørlåsningen):

”...

Samtlige magtanvendelsesindberetninger gennemgået med Michael Christiansen. Herunder særligt drøftet episode med anvendelse af dørlåsning i forbindelse med KRFs afhentning af beboer. Enighed om, at aflåsningen var ulovlig men under hensyn til situationen (risikovurdering og gennemførelsen) taget til efterretning...”

Jeg bad bl.a. under henvisning til notatets kortfattede karakter om en udtalelse fra amtet om hvorvidt, og i givet fald hvilke overvejelser den forudgående hændelse (ildspåsættelsen) – der indgik i de beskrevne ”tumultagtige tilstande” – havde givet amtet grundlag for. Jeg sigtede herved navnlig til det forhold at denne unge ikke blev anbragt i isolationsrummet henset til at han kort tid forinden to gange havde sat ild på gardiner i afdelingen.

Amtet har erkendt at tilsynsbemærkningerne er ret kortfattede. Amtet har endvidere anført at tilsynets beslutning om ikke at foretage mere skal ses på baggrund af

”episodens forløb, personalets oplevelse af at være i en presset situation, formentlig velmenende, men forkerte råd fra kriminalforsorgens personale og selve dørlåsningens meget lidt indgribende karakter”.

Amtet har dog samtidig understreget at tilsynet

”under ingen omstændigheder [har] opstillet en sammenlignende vurdering af dørlåsningen i forhold til indsættelse i isolationsrum. Tilsynet har tværtimod fastholdt, at ’ulovlig’ ikke kan gradbøjes.”

Jeg har opfattet ovenstående som et svar på min anmodning om at amtet udtrykkeligt tog stilling til den holdning som Bakkegården havde givet udtryk for i det brev som fulgte med indberetningen til amtet: At dørlåsningen var forsvarlig – om end ulovlig – og at dørlåsning må anses for at være et mindre indgreb end indsættelse i isolationsrum.

Jeg forstår den sidste del af amtets udtalelse, jf. citaterne ovenfor, således at amtet klart lægger afstand til den holdning som Bakkegården har givet udtryk for.

Jeg bad om amtets bemærkninger i lyset af de regler som efter magtanvendelsesbekendtgørelsen gælder for sikrede afdelinger, men har ikke modtaget et sådant svar. Heller ikke fra Socialministeriet har jeg modtaget kommentarer på dette punkt.

Jeg har dog valgt ikke at gentage spørgsmålet hvis svar efter min opfattelse ligger lige for: Efter magtanvendelsesbekendtgørelsens regler – både 2004-bekendtgørelsen og den nugældende bekendtgørelse fra 2007 – er anvendelse af isolation nævnt blandt de indgreb som er ”tilladt fysisk magtanvendelse”. Jeg henviser til den nugældende bekendtgørelses §§ 2 og 26 – og den tidligere bekendtgørelses §§ 2 og 18.

Den aktuelt anvendte form for isolation er derimod slet ikke nævnt i bekendtgørelsen – heller ikke blandt de muligheder for ikke tilladt magtanvendelse som bekendtgørelsen dog forudsætter at de sikrede institutioner undtagelsesvis gør brug af (og som skal indberettes til tilsynsmyndigheden inden 3 dage).

Jeg er under henvisning til det som jeg har anført ovenfor, enig med amtet i at lægge afstand til Bakkegårdens brug af dette indgreb som jeg må betegne som meget beklagelig.

Amtet har som nævnt som begrundelse for tilsynets beslutning om ikke at foretage mere – udover til "selve dørlåsningens meget lidt indgribende karakter" – også henvist til "formentlig velmenende, men forkerte råd fra kriminalforsorgens personale".

Hvordan det førstnævnte skal forstås – når det sammenholdes med amtets udsagn om at "ulovlig ikke kan gradbøjes" – har jeg svært ved at se, men jeg har dog ikke fuldt tilstrækkelig anledning til at gå videre med spørgsmålet. Tilsvarende gælder mit ligeledes ubesvarede spørgsmål om hvilke overvejelser i amtet den forudgående hændelse (ildpå-sættelsen) – der indgik i de beskrevne "tumultagtige tilstande" – gav amtet grundlag for (jeg sigtede herved som allerede nævnt navnlig til det forhold at Bakkegårds personale ikke anbragte denne unge i isolationsrummet henset til at han kort tid forinden to gange havde sat ild på gardiner i afdelingen).

Derimod beder jeg om at regionen – hvis det på nuværende tidspunkt er muligt – at oplyse nærmere om den henvendelse til "kriminalforsorgens personale" som amtet ligeledes har henvist til.

Jeg går umiddelbart ud fra at Bakkegården har ringet til Statsfængslet i Jyderup som Bakkegården i forvejen har et samarbejde med, og at statsfængslets telefoniske svar er noteret i fx dagbogsbladet for den pågældende dag.

13.6 Isolation

Jeg anførte i rapporten bl.a. følgende:

"Som ligeledes tidligere nævnt er kompetencen til at træffe beslutning om anbringelse af den unge i isolation tillagt 'institutionens leder eller dennes stedfortræder', jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 2.

I forbindelse med inspektionen af Grenen den 23. marts 2004 har inspektionschefen bl.a. udtalt følgende (opfølgingsrapport af 29. april 2005):

'... det (er) alene institutionens leder og dennes stedfortræder der har kompetencen til at træffe beslutning om isolationsanbringelse. Hvis institutionens leder ikke er til stede eller til at træffe, bør der således være (udpeget) en stedfortræder som kan træffe beslutning om anbringelse i isolationsrummet. Hvis omstændighederne i et konkret tilfælde (undtagelsesvist) ikke tillader at man afventer en afgørelse herom fra lederen eller stedfortræderen, bør den kompetente person underrettes snarest muligt efter anbringelsen.'

...

I det tredje tilfælde (en anbringelse i isolation den 19. juni 2005) fremgår det af skemaet at de tre involverede medarbejdere traf beslutning om isolation af den unge der endvidere 'indvilligede i at skulle en tur i sikringscellen for at køle af'. Det fremgår ikke af skemaet hvornår afdelingslederen – der i lighed med viceforstanderen har påført skemaet sin underskrift – er blevet underrettet om anbringelsen.

Jeg beder Bakkegården om oplysning herom.

Jeg beder endvidere om udtalelser fra Bakkegården og amtet om praksis i forbindelse med anvendelse af særligt isolationsrum i henseende til beslutningskompetence.”

Bakkegården har oplyst følgende:

”Af dagbogsnotater samt særskilt beskrivelse af episoden fremgår, at hverken afdelingsleder eller forstander/viceforstander har givet tilladelse til anvendelse af sikringscelle. Afdelingsleder og viceforstander er først efterfølgende orienteret. Det faktum, at man fra personalets side ikke forinden brug af sikringscelle, har indhentet tilladelse, kan måske tilskrives, at Hassan selv giver udtryk for, 'at han har brug for at være alene og for at få en smøg'. Personalet har derfor ikke opfattet brugen af sikringscellen som en egentlig isolation.

Der har ved andre lejligheder hersket en del usikkerhed fra personalets side om, hvornår det var tilladt at bruge sikringscellen og hvordan proceduren er. Det er derfor efterfølgende ved flere lejligheder blevet indskærpet, at brug af sikringscelle som hovedregel kun kan forekomme efter forudgående tilladelse fra afdelingsleder eller forstander/viceforstander.

Holdninger generelt til brugen af sikringscellerne er, at det i videst muligt omfang skal indgås. Hvis en situation opstår, som kræver brug af sikringscelle, skal personalet altid forsøge at indhente tilladelse fra deres afdelingsleder inden. Denne vil så kontakte forstander/viceforstander. Hvis det ikke lykkes at få fat i forstander/viceforstander kan afdelingslederen træffe afgørelse. Forstander/viceforstander skal så efterfølgende orienteres hurtigst muligt.

Undtagelsesvist kan opstå situationer, hvor personalet ikke har tid til at indhente tilladelse. Her skal afdelingsleder hurtigst muligt efterfølgende orienteres. Afdelingsleder vil så straks kontakte forstander/viceforstander og orientere.”

Amtet har tilsluttet sig Bakkegården's redegørelse citeret ovenfor og har endvidere anført følgende:

”...at det i videst omfang bør undgås at benytte særligt isolationsrum, og fortrinsvis anvende det pædagogiske middel 'den levende mur' og endnu bedre, forebygge konfrontationer. Kompetencen til at beslutte anvendelse af isolationsrum har alene forstanderen og eventuelt dennes stedfortræder. Administrationen er af den opfattelse, at der skal være taget konkret stilling til, hvilken begrænset personkreds, der kan være stedfortræder for forstanderen i disse afgørelser. Hertil kommer, som beskrevet af Bakkegården, de helt akutte situationer, hvor indsættelsen i isolationsrum ikke kan afvente forstander/stedfortræders afgørelse.”

Det som Bakkegården og Vestsjællands Amt generelt har anført, giver mig ikke anledning til bemærkninger.

Jeg beder om at Bakkegården og regionen tager udtrykkeligt stilling til den konkrete anvendelse af det særlige isolationsrum (til afstresning og rygerum).

Jeg beder endvidere om Velfærdsministeriets bemærkninger på dette punkt.

Da det ikke fremgik om – og i givet fald på hvilken måde – der blev ført tilsyn med de unge i de tre tilfælde hvor denne form for magtanvendelse blev anvendt, bad jeg Bakkegården om en udtalelse herom.

Jeg bad endvidere om en udtalelse om Bakkegården's praksis for tilsyn med unge anbragt i særligt isolationsrum (på hvilken måde og med hvilken hyppighed sådanne tilsyn føres).

Om praksis har Bakkegården oplyst at der via monitorerne føres løbende visuelt tilsyn med den unge som måtte være anbragt i særligt isolationsrum. Bakkegården har endvidere oplyst at tilsynet i de tre nævnte tilfælde er blevet ført i overensstemmelse med praksis.

Endelig har Bakkegården anført at det påtænkes at anbringe en lyd giver i tilknytning til den røde lampe som aktiveres når en ung aktiverer kontakten i det særlige isolationsrum, således at medarbejderne bliver varskoet med såvel lys og lyd i disse tilfælde.

Jeg tager det som Bakkegården har oplyst, til efterretning – herunder at der også har været ført løbende visuelt tilsyn med den unge som blev anbragt i særligt isolationsrum uden at personalet opfattede dette som "egentlig isolation".

Jeg beder i tilslutning til det som jeg havde anført om de anvendte magtanvendelseskemaer, amtet om at overveje om skemaerne bør forsynes med rubrikker til brug for tilsynet med de unge der er anbragt i særligt isolationsrum.

Amtet har erklæret sig enig i at det ville være hensigtsmæssigt om der blev foretaget registrering af tilsynet med isolerede unge på magtanvendelseskemaet, "dels for at sikre dokumentation for tilsynets udførelse, og dels for at øge opmærksomheden på dette skærpede tilsyn".

Jeg går på den baggrund ud fra at amtet – i forbindelse med den i pkt. 13.2 nævnte revision af magtanvendelseskemaerne – har tilføjet rubrikker til registrering af tilsynet med de isolerede unge, og jeg foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

13.7 Amtets tilsyn med Bakkegårdens anvendelse af magtanvendelsesbekendtgørelsen

Det fremgik af et brev af 15. november 2005 som jeg efter inspektionen har modtaget fra Bakkegården, at der ikke er etableret et formaliseret system hvorefter amtet kvitterer for modtagelsen af de månedlige magtanvendelseskemaer. Efter det oplyste har Bakkegården en løbende telefonisk kontakt med amtet hvorunder såvel kvantiteten som kvaliteten af de – går jeg ud fra – løbende skematilførsler bliver gennemgået. I brevet er det herudover oplyst at amtet jævnligt aflægger tilsynsbesøg på Bakkegården hvor alle "indsendte indberetninger" gennemgås.

Jeg bad amtet om at oplyse om dette skulle forstås bogstaveligt, eller om tillige de magtanvendelser som skematilføres efter § 18, bliver gennemgået i forbindelse med tilsynsbesøgene.

Amtet har oplyst at samtlige magtanvendelser gennemgås, også de skematilførte magtanvendelser som indsendes ved månedens afslutning hvilket jeg har noteret mig.

Jeg bad endvidere amtet om at sende mig (kopi af) de indberetningsskemaer som svarer til de skemaer som jeg havde gennemgået i den endelige rapport om inspektionen således som de forelå hos amtet med amtets eventuelle bemærkninger (både § 18- og § 19-skemaerne).

Jeg har modtaget dette materiale fra amtet (og i kopi således som jeg bad om).

Min gennemgang af amtets skemaer og indberetninger giver mig ikke grundlag for bemærkninger udover at amtet ved kopieringen i nogle tilfælde ikke har fået det nederste af skemaernes forside med (hvor amtets bemærkninger er placeret).

Hvad amtets sagsbehandlingstid angår, bemærker jeg dog følgende:

De pågældende skematilførsler og indberetninger er modtaget i amtet igennem en periode på ca. 3½ måned. Materiale er nærmere betegnet fra den 30. april 2005 (påstemplet modtaget i amtet den 6. maj 2005) til den 15. august 2005 (modtagelsesstemplet fremgår ikke af den kopi som jeg har modtaget).

Det fremgår endvidere at amtet har gennemgået det således modtagne materiale henholdsvis den 1., 4., 7. og 14. september 2005. Det fremgår endvidere af amtets bemærkninger på enkelte af skemaerne at der har været en efterfølgende drøftelse med Bakkegården vedrørende enkelte af de episoder som skematilførslerne og indberetningerne angår.

Sagsbehandlingstiden i Vestsjællands Amt synes umiddelbart at have strakt sig fra ca. 10 dage til knap 4 måneder. Om min forestående inspektion har haft betydning for at sagsbehandlingstiden ikke blev længere end dette, har jeg ikke grundlag for at udtale mig om. Jeg bemærker blot i den forbindelse at inspektionen blev varslet skriftligt over for Bakkegården og Vestsjællands Amt den 29. august 2005.

15. Opfølgning

Jeg har ovenfor bedt Bakkegården og Region Sjælland – og endvidere Velfærdsministeriet – om oplysninger mv. vedrørende forskellige forhold.

Jeg beder om at Bakkegården sender institutionens oplysninger mv. gennem regionen med henblik på at regionen får lejlighed til at kommentere det som Bakkegården anfører.

Jeg beder Region Sjælland om at tilbagesende regionens og Bakkegårdsens oplysninger mv. gennem Velfærdsministeriet hvis oplysninger og bemærkninger jeg ligeledes udbeder mig.

Jeg har under punkterne 5, 13.4 og 13.6 udtrykkeligt udbedt mig oplysninger mv. fra Velfærdsministeriet.

16. Underretning

Denne rapport sendes til Bakkegården, Region Sjælland, Velfærdsministeriet, Folketingets Retsudvalg, Tilsynet i henhold til Grundlovens § 71, stk. 7, og de unge i institutionen.

Jens Møller
Direktør